

Gemeente Nuenen Gemeenteraad 2022 - 2026

Verslag en advies van informateur Frans Stienen

8 april 2022

Opdracht d.d. 23 maart 2022

W70 heeft de zeven raadsfracties laten weten het informatieproces te willen starten. Aan ondergetekende is op zondag 20 maart 2022 door de heer Stultiëns, in een eerste telefonisch contact, gevraagd het informatieproces te willen begeleiden. Op woensdag 23 maart 2022 heeft daarvoor een gesprek plaats gevonden met de heer Stultiëns, lijsttrekker van W70 en de gemeentesecretaris mevrouw Arents. Daar is aan mij als informateur een door de heer Stultiëns ondertekende brief overhandigd met daarin verwoord als formele informatieopdracht:

- Streef (indachtig de wens van de raadsfracties) naar een raadsbreed akkoord;
- Streef naar een college vertegenwoordigd door tenminste drie (3) partijen.

In de brief is ook melding gemaakt van de wens van een aantal fracties om het informatieproces in de openbaarheid te verrichten.

Kennismakingsgesprekken

Op 24 maart 2022 heb ik een kennismakingsgesprek gehad met de gemeentesecretaris mevrouw Arentz. Besproken zijn onder andere, de opgaves van de gemeente Nuenen in de komende periode, welke overigens ook verwoord zijn in een ambtelijk aangereikt document aan alle lijsttrekkers en hun plaatsvervangers. Van dit gesprek is geen verslag gemaakt.

Op 26 maart 2022 en 28 maart 2022 heb ik met alle partijen (op mijn uitnodiging met twee of drie personen aanwezig) kennis gemaakt. Uitgewisseld zijn de achtergronden van eenieder, het proces van de komende weken is besproken en op mijn basale vraag: "Wat is er de afgelopen vier jaren goed gegaan in Nuenen?", zijn interessante bespiegelingen voorbij gekomen, zowel positief als toch ook negatief.

Als opdracht heb ik elke partij tien vragen meegegeven voor het vervolgesprek.

Deze eerste kennismakingsgesprekken zijn in een goede, opbouwende sfeer gevoerd en er zijn geen verslagen van gemaakt.

De vragen welke ik heb voorgelegd zijn:

1. Bent u voor uw eigen partij tevreden met de uitslag van de verkiezingen?
2. Wat zijn volgens uw partij de drie belangrijkste issues voor de gemeente Nuenen in de raadsperiode 2022-2026?
3. Wat wilt u als partij zelf zeker programmatisch bereiken in de raadsperiode 2022-2026?
4. Uit hoeveel partijen moet de nieuwe coalitie (minimaal) bestaan volgens uw partij?
5. Wilt u als partij deelnemen aan de nieuwe coalitie en zo ja met wie?
6. Sluit u partijen uit waar u mee wilt samenwerken in een nieuwe coalitie?
7. Wilt u als partij betrokken zijn bij het opstellen van een raadsagenda en/of raadsprogramma? Ook als u niet in de nieuwe coalitie zitting neemt?
8. Heeft u één of meerdere wethouders-kandidaten? (namen zijn nog niet nodig voor de informateur)

9. Hoe wilt u als partij kennis nemen van het schriftelijk eindadvies van de informateur?
10. Wie moet volgens uw partij de formatie leiden na de informatiefase?

Op 28 maart 2022 heb ik een kennismakingsgesprek gevoerd met de burgemeester, de heer Houben.

Ook van dit gesprek is geen verslag gemaakt.

Gevoerde vervolggesprekken

Op dinsdag 29 maart 2022, donderdag 31 maart 2022 en zaterdag 2 april 2022, hebben achtereenvolgens de partijen van CDA, VVD, Combinatie Nuenen c.a., D66, GROENLINKS/Partij van de Arbeid, Lijst Pijs en W70 Nuenen Gerwen Nederwetten Eeneind, elk afzonderlijk een gesprek met mij gevoerd.

Ook bij deze uitnodiging is gevraagd met twee of drie personen aanwezig te zijn. Een enkele partij is met vier personen aanwezig geweest.

Van de gesprekken is een verslag op hoofdlijnen gemaakt. Het verslag per partij blijft vertrouwelijk tussen de informateur en de betreffende partij. In die zin worden de verslagen dus niet openbaar gemaakt.

De gesprekken zijn in algemene zin als constructief, openhartig en doelmatig ervaren.

Voor wat betreft de complete uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen verwijs ik in dit verslag naar de officiële site van de gemeente Nuenen.

Voor dit verslag volsta ik met de zetelverdeling van de gemeenteraad in 2022-2026 te noemen:

W70 Nuenen Gerwen Nederwetten Nuenen 6 zetels (was 6)

GROENLINKS/Partij van de Arbeid 4 zetels (was ook 4 in een afzonderlijke samenstelling)

VVD 3 zetels (was 3)

D66 2 zetels (was 2)

Combinatie Nuenen c.a. 2 zetels (was 1)

CDA 1 zetel (was 2)

Lijst Pijs 1 zetel (was 0)

Op woensdag 6 april 2022 heb ik een gezamenlijk gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van de VVD en een vertegenwoordiger van de Combinatie Nuenen c.a.. Onderwerpen waren verschillen en overeenkomsten tussen beide partijen, visie op samenwerking met andere partijen en de onderlinge verhoudingen in de gemeenteraad en het College van burgemeester en wethouders in de periode 2018-2022. Gesproken is verder over de stabiele positie van de VVD qua zetels in de gemeenteraad en de verkiezingswinst van de Combinatie Nuenen c.a. met één extra zetel. Beide vertegenwoordigers zijn van mening, dat een deelname aan een coalitie bespreekbaar en wenselijk is. Of dat per definitie samen zou moeten of toch met elk een andere rol in coalitie en oppositie is wel besproken, maar er zijn geen eindconclusies uit getrokken.

Van het gesprek is geen verslag gemaakt.

Op woensdag 6 april 2022 heb ik een gezamenlijk gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van W70, een vertegenwoordiger van GROENLINKS/Partij van de Arbeid en een vertegenwoordiger van D66. Onderwerpen waren overeenkomsten en verschillen tussen de drie partijen, de stabiliteit van de nieuwe fractie W70 en de stabiliteit van de nieuwe fractie van GROENLINKS/Partij van de Arbeid, de visie op samenwerking met andere partijen en de onderlinge verhoudingen in de gemeenteraad en het College van burgemeester en wethouders in de periode 2018-2022.

Duidelijk was, dat deze drie partijen openhartig naar elkaar toe zijn en onderlinge samenwerking, ook en juist op inhoud als zeer kansrijk achten.

Van het gesprek is geen verslag gemaakt.

Op woensdag 6 april 2022 heb ik een telefonisch contact gehad met een vertegenwoordiger van het CDA. Onderwerp was mogelijke deelname aan een coalitie en de randvoorwaarden die dat wellicht met zich mee zou brengen, dit gezien het verlies van één zetel en de vraag wat de toegevoegde waarde voor deelname aan een coalitie zou zijn.

Ook daarna op donderdag 7 april 2022 en vrijdag 8 april 2022 is er nog telefonisch contact geweest.

Van deze contactmomenten zijn geen verslagen gemaakt.

Aangereikte documenten aan de informateur

In de fase van informatie zijn enkele documenten aangereikt aan de informateur. Veel daarvan betreffen de inhoud van een nieuw op te stellen programma, hetgeen nodig is voor de formatieperiode.

In dit verslag maak ik enkel melding van de mij aangereikte documenten, welke ik wel qua inhoud tot mij heb genomen, maar die ik niet uitvoerig inhoudelijk in de gesprekken gebruikt heb.

Het betreft:

- Memo van de leden van de gemeenteraad 2018-2022 d.d. 7 maart 2022
- Memo van de ambtelijke organisatie d.d. 22 maart 2022
- Vergelijking van de verkiezingsprogramma's GR 2022
- Overeenkomsten en verschillen politieke partijen GR 2022

Burgemeester Houben heeft mij als informateur nog een schrijven doen toekomen, gedateerd op 1 april 2022. Daarin vraagt hij, als belangstellende vanaf de zijlijn, zowel in de informatie- als de formatieronde aan de fracties om in ieder geval te spreken over: Inwoners die een steuntje nodig hebben, de Sinti-gemeenschap(pen) en de kerkdorpen Nederwetten en Gerwen. Het gaat daarbij om specifieke aandacht voor deze mensen en/of gemeenschappen in de komende bestuursperiode.

De gesprekken “feiten en sfeerimpressies”

De vertegenwoordigers van de partijen hebben zich goed voorbereid en hebben ruimhartig en transparant antwoord gegeven op de tien gestelde vragen.

Voor wat betreft de inhoud van de opgaven in de jaren 2022-2026 kan ik concluderen dat veel hoofdthema's, zoals ik heb gevraagd naar de drie belangrijkste issues, breed gedragen worden.

Te noemen zijn:

- Transparantie en een open bestuurscultuur (BOB-model: Beeldvorming-Oordeelsvorming-Besluitvorming-model en daar burgers tijdig in betrekken); nakomen van afspraken
- Leefbaarheid, waaronder valt veiligheid, woningbouw, ontmoetingsplekken, groen en duurzaamheid
- Mobiliteit
- Energietransitie
- Accommodatie- en subsidiebeleid
- Ondernemers
- Sociaal domein.

Over de inhoud van deze hoofdthema's bestaan nog wel (soms stevige) nuanceverschillen, zeker voor wat betreft de oplossingsrichtingen. Daarbij valt het op dat veel partijen

uitdrukkelijke meningen of nog openstaande vragen hebben over diverse voor Nuenen bekende onderwerpen zoals de Hongerman, het Klooster en de Kloostertuin, woningbouwkansen en woningbouwproblemen, kostenbewaking en financiële huishouding van de gemeente, windmolens en/of zonneweides, Eeneind-West, verkeersafwikkeling en ambtelijke kwantiteit in relatie tot de noodzakelijke kwaliteit, regionale samenwerking en de eigen bestuurscultuur. Het zijn thema's die in de komende bestuursperiode om aandacht en besluitvorming vragen.

Veel partijen hebben er daarbij op aangedrongen tot een open bestuurscultuur te komen, zodat raadsbesluiten breed gedragen genomen zullen en kunnen worden.

Daarbij kan ik opmerken dat alle partijen van mening zijn, dat de leden van de gemeenteraad zowel onderling, als in het debat met leden van het College van burgemeester en wethouders, veel en stevig moeten kunnen debatteren, maar dat dat ook met meer waardigheid en respect moet gebeuren. Concreet is meermalen gezegd: laten we op de bal spelen en niet op de man in de periode 2022-2026 en beter luisteren naar elkaars argumenten, zonder vooringenomenheid.

In de gesprekken heb ik van geen enkele partij breekpunten meegekregen, die ik zou moeten meenemen in mijn advies richting een nieuw te vormen coalitie.

Raadsagenda 2022-2026

In de gesprekken zijn de termen raadsakkoord, raadsprogramma, raadsagenda en coalitieakkoord besproken.

De spraakverwarring over wie wat ermee bedoelt heeft uiteindelijk geresulteerd in een voorstel, waarbij gebruik is gemaakt van de beantwoording van één van de tien gestelde vragen.

Concreet wordt door mij voorgesteld om met alle zeven partijen gezamenlijk een raadsagenda op te stellen. Het is een document met de hoofdthema's waar de gemeenteraad in 2022-2026 aan wil werken. Het is dus geen lijvig uitgewerkt programma, maar de agenda, die daarna door de nieuw te vormen coalitie op verdere uitwerking zal worden ingevuld. Dat leidt tot het coalitieprogramma, samen met de raadsagenda vast te stellen door de gemeenteraad in een raadsvergadering. Het is daarna aan het nieuwe College van burgemeester en wethouders om met beide documenten in de hand een collegeprogramma/begroting op te stellen en ook dat ter bespreking en besluitvorming aan te bieden aan de gemeenteraad.

Aan de hand van de raadsagenda en de vertaling daarvan in het coalitieprogramma, dient vastgesteld te worden welke kwaliteiten er op portefeuilleniveau nodig zijn voor de kandidaat-wethouders. Daartoe worden profielen opgesteld, welke gehanteerd worden bij de gesprekken met de kandidaat-wethouders. Een assessment kan daarbij nodig of wenselijk zijn en leg ik enkel als optie aan de coalitiepartijen ter nadere afweging voor.

Het hier verwoorde voorstel moet door de formateur(s) verder ter hand worden genomen, in samenspraak met alle partijen.

Aanbevelingen

1. Alle partijen hebben in principe een constructieve houding om of deel te nemen aan een nieuwe coalitie of in het positief benaderen daarvan. Met name de vertegenwoordigers van Lijst Pijs hebben aangegeven niet deel te willen nemen aan de coalitie, maar met een positieve constructieve houding deel te zullen nemen aan de oppositie. Programmatisch zijn er zeker tussen alle partijen verschillen te noemen op onderdelen van de hoofdthema's. In mijn beleving zijn die verschillen gezond om tot een gedegen debat en afweging te komen, maar in grote lijnen zie ik kansen om daarin samen stappen te zetten. Feit is wel, dat er in de periode 2018-2022 stevige

persoonlijke aanvaringen zijn geweest, die hun beslag hebben gehad in de opstelling van sommige partijen in mijn gesprekken. Dat zijn aspecten waar ik in mijn advies rekening mee heb gehouden, overigens in de wetenschap, dat ik van elke partij een positieve grondhouding voor 2022-2026 heb ervaren. Daarmee wordt dat, los van de samenstelling van de nieuwe coalitie, een stevige kans en een optimistische uitdaging voor de nieuwe gemeenteraad.

2. Voor de volgende fase van de onderhandelingen en de formatie is mijn advies om een coalitie te vormen met W70, GROENLINKS/Partij van de Arbeid, D66 en CDA. De keuze voor deze samenstelling betekent een stevige coalitie van dertien zetels, met partijen die bereid zijn tot het sluiten van compromissen, die elkaar onderling vertrouwen en elkaar ruimte willen geven voor het inbrengen van inhoudelijke punten uit hun verkiezingsprogramma's. Daarnaast is er bij deze partijen de bereidheid om, mede uitgaande van het BOB-model, elk van de negentien raadsleden de kans te geven haar of zijn inbreng te hebben bij de voorbereiding en de besluitvorming in de gemeenteraad.

De wens van enkele partijen, om in de periode 2022-2026 zo min mogelijk besluiten te gaan nemen met enkel één stem die bepalend is voor de meerderheid van een voorstel, wordt hierdoor ook ingevuld.

Ik ben verder van mening, dat de VVD, De Combinatie Nuenen c.a. en Lijst Pijs een positieve bijdrage kunnen gaan leveren aan de inhoudelijke afwegingen welke gemaakt moeten worden bij raadsvoorstellen. De gesprekken die ik met hen heb mogen voeren heb ik als uiterst positief en constructief ervaren.

In die zin doe ik ook een oproep aan alle betrokkenen om de blik op 2022-2026 te richten en samen tot een meer transparante, respectvolle en open bestuurscultuur te gaan komen.

Ik heb kunnen constateren, dat alle partijen trots op Nuenen en de Nuenense mensen zijn. En mijn boodschap is dan ook, dat als Nuenen een gedegen en gewaardeerde gesprekspartner wil zijn in de regionale ontwikkeling van Zuid-Oost-Brabant, er een stevige opdracht voor u allen ligt om dat samen waar te maken.

3. Voor wat betreft het inzetten van een of meerdere (externe) formateurs hebben vijf partijen aangegeven, dat in de persoon van de informateur te zien. Twee partijen hebben aangegeven daarvoor een persoon van W70 in te willen zetten, maar vinden ook de persoon van de informateur daarvoor bespreekbaar.
4. In de procesgang naar een nieuwe coalitie is mijn advies om nu snel te starten met een eerste gezamenlijk overleg met de zeven fracties over de Raadsagenda 2022-2026.

Met vriendelijke groet, u succes wensend met de vervolgbesprekingen en met dank voor de gewaardeerde opdracht uw informateur te mogen zijn.

Frans Stienen.